

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2004/68

BETREFT: Basisonderwijs: Leer- en spelpakket opgesteld door een energiebedrijf.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 16 juli 2004

1.2 Verzoeker

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Aminabel – cel NME&I, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 16 juli 2004.

Bij brief van 19 juli 2004 werd verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

In het kader van het project Milieuzorg Op School maakt de MOS-coördinatie per thema (afvalpreventie, water, verkeer, natuur op school en energie) een themabundel aan.

De themabundel wil voor de leerkrachten van het basisonderwijs een aantal tips verzamelen over de wijze waarop ze milieuzorg kunnen integreren in de schoolwerking.

Eén onderdeel van deze themabundel is een overzicht van geselecteerde leermiddelen waarmee een leerkracht in de klas aan de slag kan om het thema pedagogisch-educatief onder de loep te nemen met de kinderen. Voor het thema energie is men op een kwalitatief hoogstaand lessenpakket gestoten. Dit leermiddel zou opgenomen worden in de themabundel. Nu rijst echter de vraag of het lessenpakket van een bepaald energiebedrijf door een leerkracht in de klas kan gebruikt worden zonder probleem op gebied van verdoken reclame, oneerlijke concurrentie...

Bestaat er een aftoetslijst aan de hand waarvan men de leermiddelen kan controleren alvorens ze op te nemen in een themabundel zodat ze later geen aanstoot kunnen geven op gebied van reclame, oneerlijke concurrentie ed.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 september 2004, 15u.

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Raf Verstegen, Etienne Becuwe.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Aminabel – cel NME&I.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 51. §4. Een schoolbestuur dat reclame toelaat, dient een aantal principes na te komen:
1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van reclame;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van reclame, behoudens indien de reclame louter attendeert op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° de reclame kennelijk niet onverenigbaar is met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° de reclame de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengt.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Leer- en spelpakket inzake energie

De Commissie stelt vast dat het voorgestelde leer- en spelpakket geen reclameboodschappen bevat. Het bedrijfslogo is niet vermeld zodat er geen sprake is van het mengen van reclame en informatie of het verhogen van de naambekendheid. Op de verschillende onderdelen van het pakket is enkel de bedrijfsnaam op discrete wijze vermeld als uitgever.

Het pakket is trouwens van die aard dat het niet noodzakelijk is om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven. Het zal niet in de plaats komen van de noodzakelijke en neutrale leermiddelen die nodig zijn voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De kennis inzake energie geldt niet als een doelstelling in het basisonderwijs.

Reclame en onderwijsactiviteiten

Met reclame is bedoeld elke mededeling in gelijk welke vorm in verband met handel, bedrijf, ambacht of beroep ten einde de afzet te bevorderen van goederen en diensten. Het doel van reclameboodschappen is behoud en/of verhogen van omzet of winst.

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving inzake reclameboodschappen : schoolbesturen in het basisonderwijs zijn verplicht om de leermiddelen en de verplichte activiteiten vrij te houden van teksten en beelden voor reclame. Er wordt voor het basisonderwijs er van uitgegaan dat met leermiddelen en activiteiten datgene is bedoeld wat noodzakelijk is om eindtermen te realiseren of ontwikkelingsdoelen na te streven. Leermiddelen en activiteiten die vrij zijn van reclame heeft betrekking op al hetgeen in het noodzakelijk onderwijsprogramma in ruime zin gebruikt wordt in de klas bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders, brochures, tijdschriften e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film, computer e.a.), pedagogische activiteiten (klasexcursie, groepswork, toneel, sportmanifestatie e.a.), leslokalen, grondstoffen, onderwijsactiviteiten (lessen, huiswerk, boekbesprekingen, bijlessen e.a.).

Elke reclameboodschap (tekst, foto) bij leermiddelen of verplichte onderwijsactiviteiten die bepaalde bedrijven, producten of merken onder de aandacht brengen of suggereren is in strijd met het decretaal verbod inzake reclame.

Sponsorvermelding bij facultatieve onderwijsactiviteiten

De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij facultatieve activiteiten in het basisonderwijs. Er mag sponsorvermelding zijn. De sponsorvermelding moet wel verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstelling van de school. De school mag zijn objectiviteit en onafhankelijkheid niet in het gedrang brengen.

De Commissie stelt enerzijds vast dat een leer- en spelpakket inzake energie niet direct aansluit op een eindterm of ontwikkelingsdoel in het basisonderwijs. Het gebruik van dergelijk pakket situeert zich dan ook in de aanvullende facultatieve onderwijsactiviteiten. Anderzijds blijkt dat er geen reclame boodschappen, bedrijfslogo, e.a. aanwezig zijn. De Commissie concludeert dan ook dat het voorgestelde pakket van het betrokken energiebedrijf in het basisonderwijs door scholen kan gebruikt worden omdat er enkel een sponsorvermelding is.

De Commissie komt tot het volgende advies :

De Commissie is van oordeel dat het voorgestelde lees- en spelmateriaal inzake energie een sponsorvermelding bevat en niet als doelstelling heeft de naambekendheid van het betrokken energiebedrijf door reclameboodschappen te verhogen. Het gebruik van het pakket als facultatieve onderwijsactiviteit is dan ook niet strijdig met de decretale bepalingen voor het basisonderwijs inzake reclame en sponsoring.

Brussel, 6 september 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter